

Nová éra ruské mikroelektroniky: první domácí litografie od vzniku SSSR. Srovnajme to s čínskou novinkou.

 putin-today.ru/archives/216099

1 октября 2024 г.

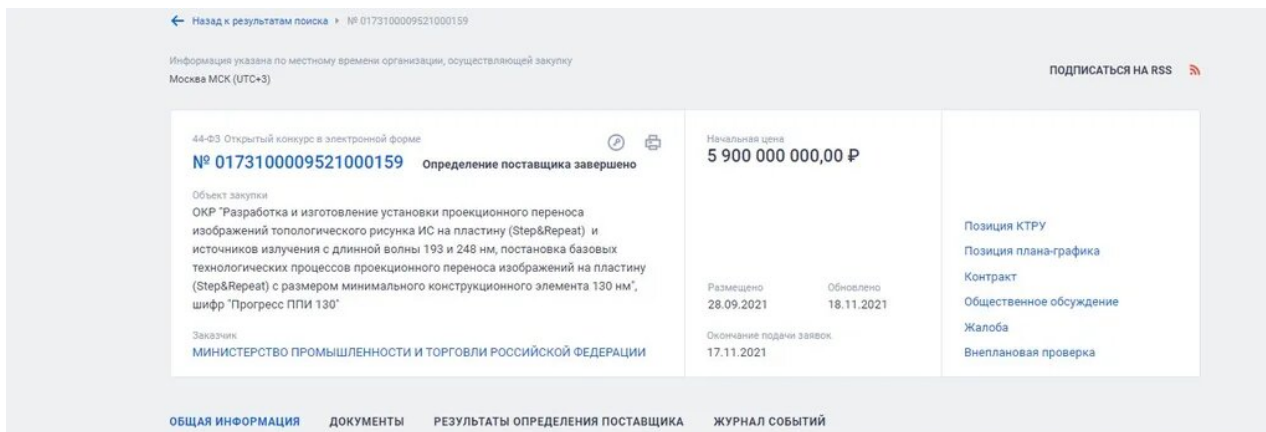
Náměstek ministra průmyslu Ruska Vasilij Shpak navštívil LASSARD

Náměstek ministra průmyslu a obchodu Ruska Vasilij Shpak uvedl, že první ruská litografie již byla vytvořena a testuje se.

S jeho pomocí je možné vyrábět velkorozměrové čipy s topologií 350–130 nm. Dalším krokem bude litografie 90–65 nm.

První věc, kterou musíte pochopit, je, že Rusko zcela ztratilo své kompetence ve vývoji klasických fotolitografií, klíčové technologie pro výrobu mikroelektroniky.

Aby bylo možné zahájit oživení tohoto technického průmyslu, bylo v roce 2021 přiděleno téměř 6 miliard rublů na vývoj ve skutečnosti analogu litografického stroje ASML „PASCAL 5500/300C“ vyrobeného v roce 2002.

← Назад к результатам поиска № 0173100009521000159

Информация указана по местному времени организации, осуществляющей закупку
Москва МСК (UTC+3) [ПОДПИСАТЬСЯ НА RSS](#)

44-03 Открытый конкурс в электронной форме № 0173100009521000159 Определение поставщика завершено	Начальная цена 5 900 000 000,00 Р
Объект закупки ОКР "Разработка и изготовление установки проекционного переноса изображений топологического рисунка ИС на пластину (Step&Repeat) и источников излучения с длиной волны 193 и 248 нм, постановка базовых технологических процессов проекционного переноса изображений на пластину (Step&Repeat) с размером минимального конструкционного элемента 130 нм", шифр "Прогресс ППИ 130"	Размещено 28.09.2021
Заказчик МИНИСТЕРСТВО ПРОМЫШЛЕННОСТИ И ТОРГОВЛИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ	Обновлено 18.11.2021
	Окончание подачи заявок 17.11.2021

ПОЗИЦИЯ КТРУ
ПОЗИЦИЯ ПЛАНА-ГРАФИКА
КОНТРАКТ
ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБСУЖДЕНИЕ
ЖАЛОБА
ВНЕПЛАНОВАЯ ПРОВЕРКА

[ОБЩАЯ ИНФОРМАЦИЯ](#) [ДОКУМЕНТЫ](#) [РЕЗУЛЬТАТЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПОСТАВЩИКА](#) [ЖУРНАЛ СОБЫТИЙ](#)

Общая информация о закупке

Внимание! За нарушение требований антимонопольного законодательства Российской Федерации о запрете участия в ограничивающих конкуренцию соглашениях, осуществления ограничивающих конкуренцию согласованных действий предусмотрена ответственность в соответствии со ст. 14.32 КоАП РФ и ст. 178 УК РФ

R&D „Вýвој а вýроба заřиzení про проекční пřenос образу топологического нáврху IO на wafer (Step&Repeat) а здрoje зářени о вlnové дéлке 193 а 248 nm, настaвeнии зáклáднých технологических поступů про проекční пřenос

obrazu na wafer (Step&Repeat) s minimální velikostí strukturního prvku 130 nm, kód "Progress PPI 130"

ASML "PAS 5500"

Vzhledem k tomu, že kompetence byly úplně ztraceny, nebude možné si jen tak jít vytvořit vlastní litografii, i když je jí 22 let.

A příkladem toho je Čína, která vyrábí vlastní fotolitografie schopné produkovat 90nm topologické struktury, ale 15 let nebyla schopna vyvinout fotolitografický stroj pro jemnější technické procesy.

Wikipedia mimochodem poskytuje nesprávné informace, protože čínské fotolitografie nejsou schopny vytvořit žádné 28 nm struktury:

Деятельность [[править](#) | [править код](#)]

Shanghai Micro Electronics Equipment производит иммерсионные литографические сканеры для изготовления интегральных микросхем, в том числе 280-, 110-, 90- и 28-нанометровых чипов; оборудование для оптической метрологии и контроля качества полупроводниковых пластин; оборудование для выравнивания, склеивания и обрезания пластин; оборудование для лазерного уплотнения и отжига; литографическое, натяжное, сварочное и измерительное оборудование для изготовления дисплеев^{[7][8][9][10][11][12]}.

Основными конкурентами SMEE являются компании ASML, Lam Research, Nikon, Canon и Huawei, среди крупнейших клиентов — SMIC, Hua Hong Semiconductor, Yangtze Memory Technologies, JCET Group, ASE Technology Holding, Tongfu Microelectronics и GTA Semiconductor^{[13][14][15]}.

Примеры

Produkují 28 nm - to je lež.

Po mnoho let zpravodajské publikace oznamovaly vývoj nové fotolitografie na 28–14 nm, ale věci jsou stále tam.

CNews FORUM
7 ноября

CNews AWARDS
7 ноября

Миграция на
Postgres Pro

Искусственный
интеллект

Генеративный ИИ

Коммуникации для
бизнеса

Импортозамещение

Безопасность

ИТ в госсекторе

ИТ в банках

ИТ в торговле

Цифровизация

Телеком

Интернет

ИТ-бизнес

Рейтинги

03 августа 2023 16:23 | 128309 | ПОДЕЛИТЬСЯ

Санкции США становятся бесполезны. Китай создал литографический сканер для производства чипов без иностранных компонентов

До конца 2023 г. Китай покажет свой первый 28-нанометровый сканер для литографии, в котором нет ни единого иностранного компонента. Власти США никак не смогут повлиять на его производство, а поскольку топология 28 нм по-прежнему востребована в КНР, такой сканер придется как нельзя кстати. Его создала компания SMEE, поддерживаемая государством, которая раньше выпускала максимум 90-нанометровые машины.

«Прорывной» китайский техпроцесс

Китайская компания Shanghai Micro Electronics Equipment Group (SMEE), производитель оборудования для литографии, в ближайшие несколько месяцев представит свой первый сканер, соответствующий нормам 28-нанометрового техпроцесса, пишет Bloomberg. По мнению экспертов издания, это оборудование даст Китаю возможность ослабить свою зависимость от западной аппаратуры для литографии, которую США превратили в рычаг давления на правительство Китая в торговой войне.

Как пишет Tom's Hardware, компания SMEE обладает надежной поддержкой китайских властей. Ее первый сканер, получивший название SSA/800-10W, должен увидеть свет до конца 2023 г., и эксперты портала называют его «крупным прорывом» для компании (major breakthrough).

Litografie byla „vytvořena“, proto ji nikdo nikdy neviděl.

Ve skutečnosti se v roce 2024 v Číně nic takového neobjevilo.

光刻设备

- SSX600系列光刻机
- SSB500系列步进光刻机
- SSB300系列步进光刻机
- SSB200小Mask系列曝光机
- SSB200大Mask系列曝光机

集成电路制程设备

平板显示制程设备

光学量/检测设备

SSX600系列光刻机

SSA600

SSX600系列步进扫描投影光刻机采用四倍缩小倍率的投影物镜、工艺自适应调焦调平技术，以及高速高精的自减振六自由度工件台掩模台技术，可满足IC前道制造90nm、110nm、280nm关键层和非关键层的光刻工艺需求。该设备可用于8寸线或12寸线的大规模工业生产。

Čínská společnost "Shanghai Micro Electronics Equipment Group (SMEE)"

Proč až 90 nm?

Protože se dá říci, že jde o „posilovaný stroj“, kde využívá projekční čočku se čtyřnásobným zmenšením zvětšení, čili 280 nm technologie byla nahrazena technickými triky 90 nm.

Sice existují informace, že SSX-600 je vybaven argonfluoridovým (ArF) excimerovým laserem emitujícím koherentní ultrafialové světlo s vlnovou délkou 193 nm, nicméně je západní (nebo spíše japonské) výroby, ale pak je ještě více není jasné, jaké problémy vznikly v Číně při zlepšování této technologie na 65 nm nebo méně.

	Resolution	Wavelength	Lightsource	Numerical aperture
PAS 5500 SYSTEMS				
PAS 5500/4X0	280 nm	365 nm	i-line	0.48-0.65
PAS 5500/750	130 nm	248 nm	KrF	0.50-0.70
PAS 5500/850	110 nm	248 nm	KrF	0.55-0.80
PAS 5500/1150	90 nm	193 nm	ArF	0.50-0.75
TWINSCAN SYSTEMS				
TWINSCAN XT:400	350 nm	365 nm	i-line	0.48-0.65
TWINSCAN XT:450	220 nm	365 nm	i-line	0.48-0.65
TWINSCAN XT:8X0	110 nm	248 nm	KrF	0.55-0.80
TWINSCAN XT:875	90 nm	248 nm	KrF	0.55-0.80
TWINSCAN XT:1000	80 nm	248 nm	KrF	0.50-0.93
TWINSCAN XT:1450	57 nm	193 nm	ArF	0.65-0.93
TWINSCAN XT:1700 immersion	45 nm	193 nm	ArF	0.75-1.20
TWINSCAN XT:1900 immersion	40 nm	193 nm	ArF	0.85-1.35
TWINSCAN XT:1950 immersion	38 nm	193 nm	ArF	0.85-1.35
TWINSCAN NXT:1950 immersion	38 nm	193 nm	ArF	0.85-1.35

¹ This table does not include the older (including pre-used) products sold on the PAS 2500, PAS 5000 and PAS 5500 platforms

- XT is a TWINSCAN system for 200 and 300 mm wafer sizes;
- Wavelength refers to the frequency of light going through projection lenses; the shorter the wavelength, the smaller the line-width and the finer the pattern on the IC;
- 1 nm is equal to one billionth of a meter;
- The X in the number represents different models in the product portfolio within the same resolution. For example XT:8X0 can either represent XT:800 or XT:850;
- NXT is an improved version of the current TWINSCAN system, introducing new stages and stage position control technology, which enable improved imaging and overlay.

Aktuální řada litografií od holandské společnosti ASML, které jsou schváleny pro dodání do Číny, dokazuje, že s vlnovou délkou 193 nm je možné okamžitě dosáhnout procesní technologie až 38 nm a s vlnovou délkou 248 nm - až 80 nm.

Jak vidíme, vývoj pokročilejšího fotolitografu na 45-28 nm vyžaduje vývoj nového excimerového laserového zdroje s vlnovou délkou 193 nm.

Po americkém zákazu prodeje pokročilých 13,5 nm fotolitografií do Číny měli čínští vývojáři vážné potíže s vytvořením vlastní podobné fotolitografie. V roce 2024 byly navíc zakázány fotolitografie o vlnové délce 193 nm a technologie jejich výroby včetně laserových zdrojů, což úkol ještě zkomplikovalo.

Čína zaostává za světovým lídrem ve tvorbě fotolitografií, nizozemskou společností ASML, o více než 19 let a tento rozdíl se stále zvětšuje. Aby Čína překlenula mezeru, investuje značné prostředky do vývoje a vytvoření fotolitografu s ultra vysokým rozlišením, který bude schopen tvarovat topologie až do 28 nm.

V tuto chvíli již Čína do této technologie investovala více než 5 miliard dolarů, ale to nestačilo. Nedávno byl oznámen balíček pomoci ve výši 143 miliard dolarů pro polovodičový průmysl.

To je dvakrát více než podobný dotační balíček pro mikroelektronický průmysl ve Spojených státech.

14 декабря 2022, 00:45 / Экономика

Китай планирует пакет помощи полупроводниковой промышленности на \$143 млрд

Это примерно вдвое больше аналогичного пакета США, принятого летом

Порядок возможных китайских инвестиций имеет смысл сравнивать с планами компаний, которые являются лидерами отрасли / Aly Song / Reuters

Власти Китая разрабатывают крупнейший за пять лет пакет поддержки полупроводниковой индустрии. Его цель – снижение зависимости от зарубежных поставок, переход на самообеспечение и смягчение санкционного давления со стороны США в этой области. Пакет помощи может составить 1 трлн юаней (\$143 млрд), сообщило 13 декабря Reuters со ссылкой на источники. Период действия этого пакета не указывается.

Čili problém tvorby a osvojování nových technologií v mikroelektronice není přímo závislý na financování, to znamená, že problémem zde zjevně nejsou peníze, ale složitost samotné technologie, kterou nelze zvládnout tak snadno najednou.

Proto Zelenogradskému nanotechnologickému centru (ZNTC), které získalo finanční prostředky na vývoj první ruské fotolitografie, aktivně pomáhají specialisté z minského podniku Planar.

„Planar“ byl jediným podnikem v SSSR, který se specializoval na průmyslovou výrobu litografických zařízení. Naštěstí to dokázalo přežít a přežít do dnešních dnů a neztratit kompetence alespoň v těchto již zastaralých technologiích, na rozdíl od ruského Micronu.

МОДЕЛЬНЫЙ РЯД КОМПЛЕКСА ДЛЯ ФОТОЛИТОГРАФИИ И КОНТРОЛЯ В ПРОИЗВОДСТВЕ

Оборудование для непосредственного генерирования изображений на полупроводниковые пластины

Оборудование для проекционного переноса изображений на полупроводниковые пластины

Оборудование контактного переноса изображений на подложки и для организации двусторонней литографии

Широкоформатные степперы

Оборудование для контроля полупроводниковых пластин

Modelová řada výbavy "Planar".

V současné době je zařízení závodu Planar schopno vyrábět 350 nm steppery pracující v omezeném oboru, existují dokonce i bezmaskové steppery.

Stepper je druh litografické instalace (fotolitografie).

Proto, bez ohledu na to, co kdo říká, vytvoření litografie ZNTS, podobné technickými vlastnostmi těm, které byly vyrobeny v Planar, za pouhých 1,5 roku (a za ubohých 11 milionů dolarů) je poměrně působivý výsledek.

Celková výše finančních prostředků na rozvojový program je 67 milionů USD (vydáno ve splátkách, například 11 milionů USD vydáno v roce 2021).

8.	Сроки завершения работ(ы)	Срок завершения работы: - «30» ноября 2026 года. Работа выполняется поэтапно с даты заключения государственного контракта по 30 ноября 2026 г., в том числе: 1 этап – с даты заключения государственного контракта по 31.10.2022 г.; 2 этап – с 01.11.2022 г. по 31.01.2024 г.; 3 этап – с 01.02.2024 г. по 31.03.2026 г.; 4 этап – с 01.04.2026 г. по 30.11.2026 г. В случае превышения или уменьшения установленного срока завершения работ, заявка на участие в конкурсе отклоняется на этапе рассмотрения заявок на участие в конкурсе.
9.	Начальная (максимальная) цена Контракта	Всего 5 900 000 000,00 (Пять миллиардов девятьсот миллионов) рублей 00 копеек (НДС не облагается), в т.ч.: <u>на 2021 год – 962 184 800,00 (Девятьсот шестьдесят два миллиона сто восемьдесят четыре тысячи восемьсот) рублей 00 копеек (НДС не облагается).</u> Объемы финансирования на 2022 год и последующие годы устанавливаются после доведения Заказчику лимитов бюджетных обязательств на соответствующий год. При заключении контракта стоимость каждого этапа определяется путем снижения стоимости этапов выполнения работ, указанной в <u>Информационной карте конкурса</u> , пропорционально проценту снижения цены контракта, предложенной участником закупки, с которым заключается контракт, относительно начальной (максимальной) цены Контракта.
10.	Обоснование начальной	Начальная (максимальная) цена контракта определена методом сопоставимых рыночных цен (анализа рынка) в соответствии с

Informace ze soutěžní dokumentace k vyvolání fotolitografie.

Experimentální litografie ZNTC bude pracovat na vlnové délce 248 nm, stejně jako čínské stroje.

Zároveň za rok a půl byly od nuly vyvinuty následující komponenty:

— Rozvinuté součásti technických projektů;

- Byly vyrobeny makety klíčových součástí instalace;
- je vypracována projektová, technologická, projektová a provozní dokumentace;
- byl vyroben technologický stojan;
- Byl vyroben prototyp excimerového laseru se zdrojem záření 248 nm;
- Byl vyroben prototyp excimerového laseru se zdrojem záření 193 nm;
- Byl vyroben prototyp zařízení se zdrojem záření 365 nm.

Prototyp umožňuje vytvářet čipy s topologií 350 nm.

3.3.3.1	Лазер	Экцимерный
	Мощность, Вт не менее	10
	Частота, Гц	1000
3.3.3.1.1	Рабочая длина волны, нм	Определяется в ходе работ
3.3.3.1.2	Масштаб изображения	1:5
3.3.3.1.3	Числовая апертура	0,4 - 0,63
3.3.3.1.4	Размеры поля изображения, X x Y, мм Квадратный кадр	22 x 22
3.3.3.1.5	Глубина резкости, мкм, не менее для L/S*	0,5
3.3.3.1.6	Дисторсия (по всему полю изображения), пм, не более	± 25
3.3.3.1.7	Размер минимального конструкционного элемента по полю изображения периодической структуры в однослойном резисте толщиной 0,5- 0,7 мкм с допуском на размер ±10 %, мкм	0,15
3.3.3.2	Система освещения	
3.3.3.2.1	Максимальная энергетическая освещенность в плоскости экспонирования, мВт/см ² , не менее	225
3.3.3.2.2	Неравномерность освещенности поля изображения, %, не более	± 1,5
3.3.3.2.3	Нестабильность дозы экспонирования, %, не более	± 1,0
3.3.3.3	Система фокусировки и покадрового выравнивания	

Obecná charakteristika instalace (informace ze soutěžní dokumentace pro vyvolání fotolitografie).

Do roku 2026 bude vytvořeno zařízení s vlnovou délkou záření 193 nm, schopné vytvořit topologii čipu 80 nm.

3.10 Требования к разработке эксимерного лазера с источниками излучения 248 и 193 нм.

3.10.1 Технические характеристики.

-Эксимерный лазер с длиной волны 248 нм

Назначение – использование в качестве источника света в литографических сканерах с технологической нормой до 130 нм.

Технические характеристики

Наименование параметра	Значение
Длина волны генерации	248.3271 нм
Диапазон перестройки длины волны	248.2 нм- 248.510 нм
Стабильность длины волны генерации (кратковременная, 60сек)	$\leq \pm 0.012$ пм
Стабильность длины волны генерации (долговременная, 100 млн. импульсов)	$\leq \pm 0.03$ пм
Скорость перестройки длины волны	$0 - 0.2$ пм ≤ 50 мс $0 - 0.6$ пм ≤ 175 мс

Charakteristika laserového zdroje vytvořené experimentální litografie.

Эксимерный лазер с длиной волны 193 нм

Назначение – использование в качестве источника света в литографических сканерах с технологической нормой до 80 нм.

Наименование параметра	Значение
Длина волны генерации	193 нм требуется уточнение

Наименование параметра	Значение
Диапазон перестройки длины волны	требуется уточнение
Стабильность длины волны генерации (кратковременная, 60 сек)	$\leq \pm 0.012$ пм
Стабильность длины волны генерации (долговременная, 100 млн. импульсов)	$\leq \pm 0.03$ пм
Скорость перестройки длины волны	$0 - 0.2$ пм ≤ 50 мс $0 - 0.6$ пм ≤ 175 мс

Charakteristika budoucího litografa.

18. září 2024 přišlo vizuální potvrzení, když Vasily Shpak navštívil Lassard Group of Companies (Russian Laser Systems), kde mu byly předvedeny již vyrobené prototypy excimerového laseru.

První laser s vlnovou délkou 248 nm (ultrafialový, MUV), který je určen k vytváření čipů o velikosti až 130 nm.

Náměstek ministra průmyslu Ruska Vasilij Shpak navštívil LASSARD

Druhý laser je s vlnovou délkou 193 nm (hluboké ultrafialové, DUV) pro použití v litografických skenerech s technologickým standardem do 80 nm.

Takové laserové systémy vyrábějí pouze dvě společnosti na světě – japonský GigaPhoton a americký Cymer. Čína takové lasery nevyrábí.

Plánuje se provést celý cyklus testů v roce 2025 a zahájit sériovou výrobu v roce 2026.

Litografie s vlnovou délkou záření 193 nm, schopná vytvořit topologii čipu 80 nm, musí vzniknout do roku 2026, takže jsme na čase, co se týče doby vývoje, i když samozřejmě nějaký posun termínů je dost pravděpodobný .

Ačkoli to není uvedeno v technických požadavcích, použití zdroje záření, který produkuje vlnovou délku 193 nm, tvrdí, že v budoucnu bude možné přejít na tenčí technické procesy 65-28 nm.

To potvrzují slova Vasilije Shpaka, který již dříve informoval, že v současné době aktivně probíhají vývojové práce pro komponenty litografických linií využívající technologie 90 a 65 nanometrů.

HCMOS065_LP 65 nm*

Базовая технология	Питание, V (core / I/O)	Технологические опции	Область применения	IP	
HCMOS065_LP_8M_1.2V	1.2 / 2.5	—	• Микропроцессоры и микроконтроллеры	Да	Заказать

*В разработке: проходит квалификацию и освоение в производстве

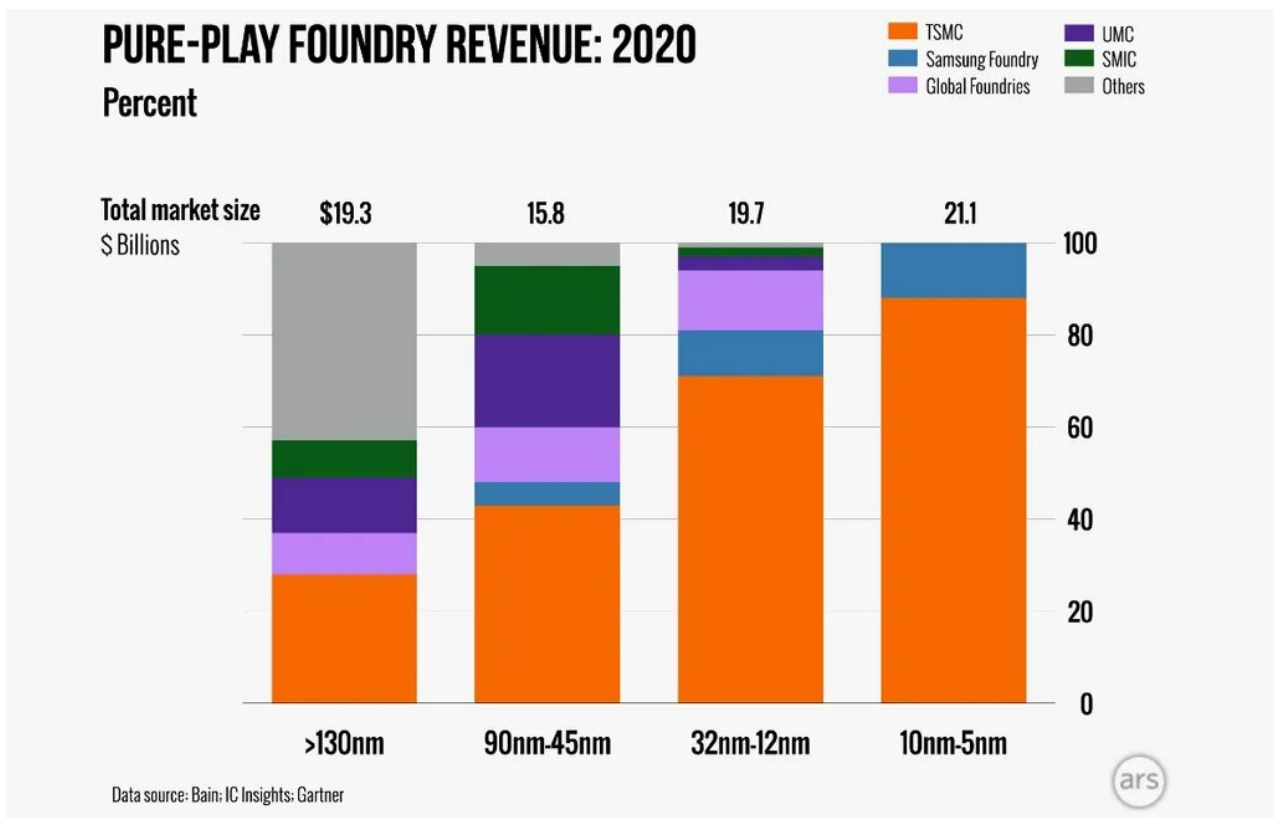
Od roku 2015 má Mikron JSC experimentální linku, kde se testuje 65 nm technologie. Své produkty si můžete dokonce objednat pomocí 65nm procesní technologie, i když míra vad je stále příliš vysoká na to, abychom mohli mluvit o sériové technologii.

Samozřejmě se oprávněně nabízí otázka: proč potřebujeme vyvíjet litografie s tak zaostalými technologickými vlastnostmi? Ostatně, co je 90 nebo 80 nm v roce 2027, kdy se do této doby totéž TSMC nebo Intel chystají obdržet první předprodukční vzorky čipů s topologií 1,4 nm.

130 nm je v podstatě špičková technologie roku 2001. Ale přesto většina produkce tehdy spadala na normy 750-350 nanometrů.

Takže i dnes technologický proces větší než 130 nm převyšuje objem trhu pokročilejšího technologického procesu o 90–45 nm, protože standardy 600–130 nm se používají v takzvaných „velkých řešeních“: v automobilovém průmyslu, průmysl, energetika, telekomunikace atd.

To znamená, že technické normy vyvíjené dnes v Rusku, 350–80 nm, budou relevantní po velmi dlouhou dobu, nejméně do roku 2050.

Objem světového trhu technologických procesů větších než 130 nm je vlastně na stejné úrovni jako tenčí technické procesy.

Technologické procesy větší než 200 nm jsou ve světě stále velmi žádané a standardy od 200 do 65 nm tvoří téměř polovinu všech integrovaných obvodů vyrobených ve světě.

Většina spotřebního zboží nevyžaduje pokročilé technologické postupy a u vojenských nebo vesmírných produktů je obecně žádoucí, aby čím technologickější postup, tím lépe, samozřejmě v rozumných mezích.

Důležitá je zde bezpečnost a odolnost proti chybám, které lze mnohem snadněji implementovat s topologickými standardy více než 90 nm.

- Procesní technologie od 600 do 350 nm se používají ve vybraných automobilových integrovaných obvodech, vysokonapěťových integrovaných obvodech správy napájení a dalších produktech se smíšeným signálem.

- Standardy od 350 do 180 nm se používají ve vysokonapěťových čípech pro ovladače malých panelových displejů a mobilních modulů správy napájení.
- 180 - 90 nm standardy pro použití ve vybraných automobilových integrovaných obvodech, vysokonapěťových integrovaných obvodech správy napájení a zařízeních se smíšeným signálem s vestavěnou technologií energeticky nezávislé paměti atd.

Většina součástí komunikačních systémů Wi-Fi a Bluetooth, 4G a 5G a dokonce i 6G je vytvořena podle technologických standardů 180, 110 a 90 nm.

Bez toho všeho se to neobejde, protože takové konstrukční normy budou dlouho požadovány.

Navíc i moderní podniky v mikroelektronickém průmyslu, které se pyšní vyspělými technologiemi, používají na první pohled zastaralé standardy. Například americká společnost GlobalFoundries vyrábí integrované obvody s konstrukčními standardy od 600 do 12 nanometrů.

Nejpokročilejšími technologiemi společnosti je výroba ve standardech 14 a 12 nanometrů. Společnost však nedokázala zvládnout procesy 10 a 7 nanometrů a opustila další vývoj ve prospěch vyspělejších procesů kvůli jejich většímu potenciálu na spotřebitelském trhu.

Například společnost GlobalFoundries spustila v roce 2017 dvě další výrobní linky pro procesní technologii 110–350 nm.

Většina produkce evropské společnosti STMicroelectronics je založena na technologických postupech 180, 130, 90 a 65 nm. Na světě jsou pouze tři společnosti, které dokázaly zvládnout hromadnou výrobu integrovaných obvodů procesní technologií menší než 10 nm – TSMC (Tchaj-wan), Samsung (Jižní Korea) a Intel (USA).

Všichni ostatní hlavní smluvní výrobci čipů na světě mají následující pokročilé technologie:

Společnost „GlobalFoundries“ (USA) s továrnami v USA, Německu a Singapuru (technologický proces 14-12 nm);

"STMicroelectronics" - 65-28 nm;

- společnost UMC (Tchaj-wan) s továrnami na Tchaj-wanu, Číně a Singapuru, jejíž specialisté nyní pracují v Rusku (technologický proces 14 nm);
- SMIC je nejpokročilejší národní společnost v Číně (technický proces 22-14 a malý rozsah 7 nm);
- Společnost „TowerJazz“ (Izrael), která má továrny v Izraeli a USA (45 nm procesní technologie);
- Společnost "HH Grac" (Čína) s továrnami v Číně (technologický proces 90 nm);
- společnost VIS na Tchaj-wanu (procesní technologie 110 nm);

- Powerchip společnost na Tchaj-wanu (20 nm procesní technologie);
- Společnost Dongbu HiTek na Tchaj-wanu (90 nm procesní technologie).
- V Japonsku nejpokročilejší standardy 15 nm vlastní společnost Kioxia, která vyrábí produkty SanDisk.

Factories SMIC (Semiconductor Manufacturing International Corporation) je čínská společnost zabývající se výrobou mikroelektroniky. Největší mikroelektronická společnost v pevninské Číně.

Netřeba dodávat, že 90 % veškerého litografického vybavení instalovaného v těchto globálních továrnách je vyrobeno v ASML?

Čínský SMIC má obecně 100 % svých litografií z ASML.

Velkým úspěchem je proto skutečnost, že naše země konečně udělala první krok k technologické nezávislosti – vyvinula vlastní litografii.

V Rusku se vyvíjí rentgenová fotalitografie (EUV) s vlnovou délkou 11,2–13,5 nanometrů. Technologické standardy budou 28 nanometrů a méně, až na několik nanometrů. Tento projekt plánuje využít řadu

inovací ve srovnání s EUV litografií ASML.

První rentgenová experimentální fotolitografie by se měla objevit v roce 2026.

Bez ohledu na to, jak divně to může znít, Rusko má více vědeckých a technických základů pro nejpokročilejší rentgenovou litografii než pro konvenční ultrafialové litografie.

Rentgenová litografie, neboli EUV litografie, je samostatná třída strojů, velmi odlišná svým technologickým řešením od běžných litografických strojů využívajících lasery o vlnových délkách 248 a 193 nm.

Litografie EUV vyrábí pouze nizozemská společnost ASML a snad v roce 2030 je bude vyrábět jiná firma – z Ruska.

Všechny ostatní společnosti z USA a Japonska, snažící se ovládnout EUV litografii, utrpěly v různých fázích zdrcující fiasko.

- Japonským technologickým gigantům Nikon a Canon se tak podařilo vytvořit funkční prototypy EUV litografie schopné tvořit struktury až do 32 nm nebo méně, ale nedokázali vyřešit řadu technických problémů, z nichž jedním byla kontaminace pracovní plochy. .
- V USA naopak problém znečištění vyřešili, ale nedokázali zvýšit rozlišení kvůli neúčinnému odrazovému systému rentgenových zrcadel.
- Nizozemští ASML, kterým se podařilo vyřešit všechny problémy a stát se monopolistou v EUV litografii, využili amerického vývoje v oblasti laserových a optických systémů (koupili amerického výrobce laserových zařízení), stejně jako pokročilé německé a ruské optické technologie, které umožnily aby vyřešili všechny problémy.

ASML použila ruské čočky v prototypch EUV strojů, zatímco výrobní vzorky používají čočky německé firmy.

Letos na podzim se v Ústavu mikrostrukturní fyziky Ruské akademie věd (IPM RAS) uskuteční dlouho očekávaná prezentace pracovního vzorku 60W nanosekundového laseru vyvinutého v Ústavu aplikované fyziky RAS (IPF RAS). Tento laser bude klíčovým prvkem zdroje extrémního ultrafialového (EUV) světla, který bude použit v novém ruském rentgenovém fotolitografu.

Technologie pro produkci záření 11,2 nm již byla vytvořena v Rusku spolu s rentgenovou čočkou se zvětšením 400x (světový rekord).

Již vytvořená ruská fotolitografie, určená pro výrobu mikroobvodů o velikosti topologického prvku 350 nanometrů, je instalace o hmotnosti 3,5 tuny a rozměrech 2x2,6x2,5 metru. Toto zařízení obsahuje opticko-mechanický systém, laserovou čočku s pracovní vlnovou délkou 365 nm a široký řídicí komplex včetně automatického podávání 200mm křemíkových substrátů.

Current ASML lithography product portfolio of Step & Scan Systems¹

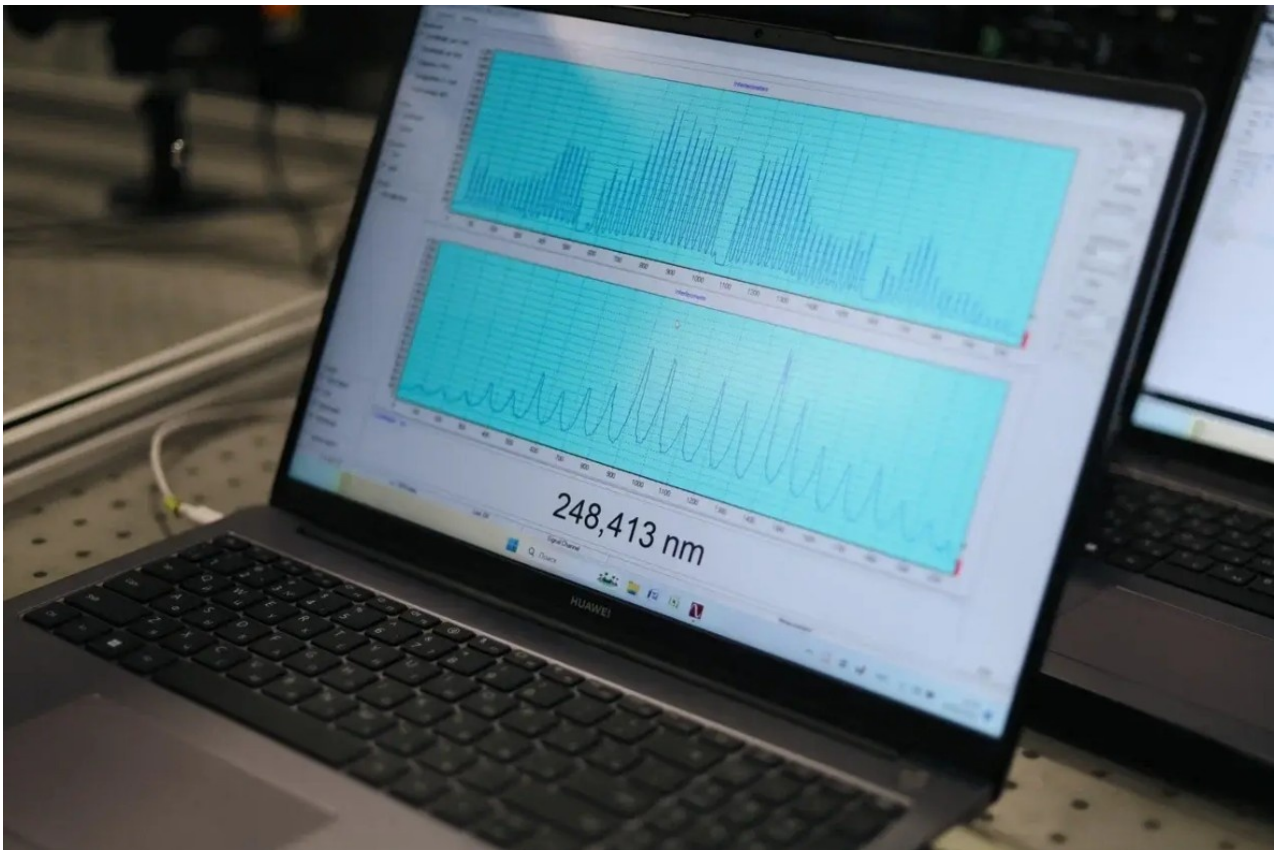
	Resolution	Wavelength	Lightsource	Numerical aperture
PAS 5500 SYSTEMS				
PAS 5500/4X0	280 nm	365 nm	i-line	0.48-0.65
PAS 5500/750	130 nm	248 nm	KrF	0.50-0.70
PAS 5500/850	110 nm	248 nm	KrF	0.55-0.80
PAS 5500/1150	90 nm	193 nm	ArF	0.50-0.75
TWINSCAN SYSTEMS				
TWINSCAN XT:400	350 nm	365 nm	i-line	0.48-0.65
TWINSCAN XT:450	220 nm	365 nm	i-line	0.48-0.65
TWINSCAN XT:8X0	110 nm	248 nm	KrF	0.55-0.80
TWINSCAN XT:875	90 nm	248 nm	KrF	0.55-0.80
TWINSCAN XT:1000	80 nm	248 nm	KrF	0.50-0.93
TWINSCAN XT:1450	57 nm	193 nm	ArF	0.65-0.93
TWINSCAN XT:1700 immersion	45 nm	193 nm	ArF	0.75-1.20
TWINSCAN XT:1900 immersion	40 nm	193 nm	ArF	0.85-1.35
TWINSCAN XT:1950 immersion	38 nm	193 nm	ArF	0.85-1.35
TWINSCAN NXT:1950 immersion	38 nm	193 nm	ArF	0.85-1.35

¹ This table does not include the older (including pre-used) products sold on the PAS 2500, PAS 5000 and PAS 5500 platforms

- XT is a TWINSCAN system for 200 and 300 mm wafer sizes;
- Wavelength refers to the frequency of light going through projection lenses; the shorter the wavelength, the smaller the line-width and the finer the pattern on the IC;
- 1 nm is equal to one billionth of a meter;
- The X in the number represents different models in the product portfolio within the same resolution. For example XT:8X0 can either represent XT:800 or XT:850;
- NXT is an improved version of the current TWINSCAN system, introducing new stages and stage position control technology, which enable improved imaging and overlay.

A ještě jednou se podíváme na litografie, které ASML dnes prodává a vidíme 365 nm.

Zavedení excimerového laseru s vlnovou délkou 248 nm vytvořeného ve společnosti LASSARD Group umožní dosáhnout na již vytvořené instalaci procesní technologie 130 nm.

Přesněji, 248,413 nm (foto LASSARD Group of Companies)

Co se týče čínské 28nm fotolitografie, ta by se měla ještě objevit, i když už jen proto, že už do ní nalili neskutečné množství peněz (450x! více než za podobný vývoj v Rusku), nicméně poslední zprávy hovoří o prototypu, který dosáhl rozlišení 65 nm.

Nedávno ministerstvo průmyslu a informačních technologií Číny zveřejnilo dokumenty týkající se vývoje domácího litografického stroje.

A tak se jim za 5 miliard dolarů a 10 let vývoje zatím nepodařilo vytvořit plnohodnotnou obdobu litografie ASML z roku 2005.

TWINSCAN XT:1460K

The TWINSCAN XT:1460K is a high-productivity dry ArF lithography tool with excellent overlay and imaging performance for volume production at 65 nm resolution.

193nm

ArF light source

≤65nm

Resolution

0.93NA

Projection lens

≥205

Wafers per hour

Tomuto modelu je již 19 let, ale stále je velmi žádaný.

Soudě podle publikovaných údajů patří nejnovější testovaná čínská litografie do třídy systémů hluboké ultrafialové (DUV) litografie při vlnové délce 193 nm.

Uvádí se, že nový litografický stroj s vysokým rozlišením byl vytvořen za účasti Optoelectronics Research Institute Čínské akademie věd.

Čínský stroj Huaguang je schopen vyrábět polovodiče pomocí technologie procesu 65 nm. Staré holandské stroje jsou však stále lepší, protože čínská specifikace uvádí, že litografické čočky s ultra vysokým rozlišením mají 8nm překryv oproti 2,5nm pro holandské oldie.

2. 电子专用装备

编号	装备名称	核心技术指标
2.1 集成电路生产装备		
2.1.1	硅外延炉	晶圆直径：300mm； 工艺节点等于或优于 28nm； 应用材料：硅、锗硅
2.1.2	湿法清洗机	晶圆直径：300mm； 工艺节点优于 28nm； 用于关键层清洗
2.1.3	氧化炉	晶圆直径：300mm； 工艺节点等于或优于 28nm
2.1.4	涂胶显影机	晶圆直径：300mm； 工艺节点等于或优于 28nm； 用于关键层涂胶显影
2.1.5	氟化氩光刻机	晶圆直径：300mm； 照明波长：248nm； 分辨率 \leq 110nm； 套刻 \leq 25nm
2.1.6	氟化氩光刻机	晶圆直径：300mm； 照明波长：193nm； 分辨率 \leq 65nm； 套刻 \leq 8nm
2.1.7	高能离子注入机	晶圆直径：300mm； 注入均匀性 \leq 0.5%； 能量范围 \geq 1MeV； 能量纯度：99.9%
2.1.8	低能离子注入机	晶圆直径：300mm； 能量范围：200eV \sim 50KeV； 注入剂量： $5\times 10^{13}\sim 5\times 10^{16}$ ions/cm ² ； 束流大小：0.5 \sim 30mA
2.1.9	等离子干法刻蚀机	晶圆直径：300mm； 工艺节点等于或优于 28nm； 用于关键层刻蚀
2.1.10	特种金属膜层刻蚀机	刻蚀晶圆规格：12 英寸； CD1 σ 均匀性（片内、片间、批间） \leq 3%；

8

Objevuje se zde údaj 28 nm, ale nejedná se o technický proces, ale o rozlišení vyvolávacích a plazmových leptacích strojů. Samotná litografie má 65 nm.

Je tu jen malá nuance: laser je japonský. USA stále umožňují Japonsku dodávat laserové komponenty do Číny.

P.S.

Je zakázáno dodávat do Ruska jakékoli litografické vybavení a jakékoli součásti, které je umožňují vytvořit, dokonce i ty nejstarší litografie, včetně použitých na 800 nm nebo více.

Některé typy litografických strojů směl donedávna dodávat i Írán, na který byly 45 let uvaleny sankce USA, ale pro Rusko je vše zakázáno. Od roku 2014 platí úplný zákaz a od roku 2001 platí zákaz dodávek nové generace vozů.

Pro Čínu zavedly Spojené státy v roce 2019 zákaz pokročilého designu (EUV) a v roce 2024 zákaz moderních litografií DUV schopných vyrábět procesní technologii až do 7-5 nm.

Čína má stále povoleno dodávat litografie a zařízení z doby před 10–15 lety (65, 45, 28 a 14 nm).

Otázka: Proč se Spojené státy tak bojí dodávek vyspělých mikroelektronických technologií do Ruska, že je před 23 lety zakázaly?

Odpověď: Rusko je jediná země schopná samostatně vyvinout EUV litografii a proč tomu tak je, vám řeknu v dalším článku.

Navrhuji prodiskutovat toto téma na mém kanálu Telegram. Zde můžete položit otázku, zanechat komentář k materiálům a také sdílet svůj názor. Na telegramu sdílím další obsah na různá témata.

Kochetov Alexey

<https://dzen.ru>

Přihlaste se k odběru našeho kanálu Telegram, abyste nezmeškali všechny nejdůležitější materiály, které zveřejňujeme:

https://t.me/putin_today